

PRACA

Dodatek poświęcony artykułom w sprawach administracyjnych, ekonomicznych, prawnych i społecznych, oraz materyałom spraw tych dotyczącym.

TREŚĆ: Sprawa funduszów Instytutowych, wypożyczonych w roku 1831 przez Rząd Narodowy, podał d-r W. Męczkowski (Dokończ.).—Od redakcyi „Pracy.”

SPRAWA FUNDUSZÓW INSTYTUTOWYCH, wypożyczonych w roku 1831 przez Rząd Narodowy.

(Dokończenie)¹⁾.

Nazwisko Instytutu i powiatu, w którym Instytut położony	Wysokość kapitału w rublach	procent 4%	Nazwisko Instytutu i powiatu, w którym Instytut położony	Wysokość kapitału w rublach	procent 4%
5) Gub. Warszawska.			w Goźlinie ks. Maryanie (z pow. Łukowsk.)	2685,0	107,40
I. Pow. Warszawski.			w Grodzisku kościół	675,0	27,0
w Belsku kościół	1800,0	72,0	„ Grójcu	480,0	19,20
„ Bielanych ks.ks. Kamoduli	5625,0	225,0	„ Jasienicach v. Jasieńcu kościół	1440,0	57,60
w Boglewicach kościół	300,0	12,0	w Jeziorkach kościół	1305,0	52,20
„ Borzęcinie	30,0	1,20	„ Kozuniu	450,0	18,0
„ Błędowie	150,0	6,0	„ Kiełpinie	315,0	12,60
„ Błoniu	1912,50	76,50	„ Lesznie	900,0	36,0
„ Brwinowie	150,0	6,0	„ Lewiczynie	2878,80	115,15
„ Czerniakowie ks. Bernardyni	1350,0	54,0	„ Lipiu ks. Karmelici	2940,0	117,60
w Czersku kościół	675,0	27,0	„ Łutkówce kościół	225,0	9,0
„ Górze Kalwaryi kośc. ks. ks.	300,0	12,0	„ Łomnie	135,0	5,40
„ Bernardyni	600,0	24,0	„ Mogielnicy	30,0	1,20
w Górze Kalwaryi ks. Maryanie	420,0	16,80	„ Nadarzynie	22,50	0,90
			„ Ostrołęce	244,80	9,79
			„ Osuchowie	450,0	18,0
			„ Pęcicach	750,0	30,0
			„ Pradze	150,0	6,0

¹⁾ Patrz zeszyt „Pracy” № 9 (za listopad).

Nazwisko Instytutu i powiatu, w którym Instytut położony	Wysokość kapitału w rublach	procent 4%	Nazwisko Instytutu i powiatu, w którym Instytut położony	Wysokość kapitału w rublach	procent 4%
w Prażmowie kościół .	165,0	6,60	w Warszawie Bract. Mi-		
" Promny " .	300,0	12,0	łosierdzia	* 5,97½	0,23½
" Raszynie " .	1875,0	75,0	w Warszawie kościół N.		
" Rembertowie " .	108,75	4,35	M. Panny	1216,50	48,66
" Rokitnie " .	300,0	15,60	w Warszawie ks. Wikar.		
" Skułach " .	300,0	12,0	przy tymże kościele.	375,0	15,0
" Tarczynie " .	1620,0	64,80	w Warszawie Bractwo		
" Warce " .	300,0	12,0	Szkaplerza	*150,0	6,0
" " ks. Dominik.	150,0	6,0	w Warszaw. kośc. Ewan-		
" " ks. Francisz.	3814,0	152,56	gelicko Reformow.	*720,0	28,80
w Warszawie kościół			w Warszawie Konsystorz		
Sw. Andrzeja	825,53	33,02	Ewang. Reformow.	*8354,42½	334,17½
w Warszawie ks. August.	2980,65	119,22½	w Warszawie Kolegium		
" Bractwo N.			Ewang. Augsburskie	*6875,29	275,01
" M. P. u ks. August.	*157,50	6,30	w Warszawie ks. Misy-		
w Warszawie ks. Bazyl.	45,0	1,80	onarze u Sw. Krzyża.	9000,0	360,0
" Bractwo Sw.			w Warszawie Bract. Sw.		
Onufrego u ks. Ba-			Rocha przy kościele		
zyljanów.	75,0	3,0	Sw. Krzyża	*316,20	12,64½
w Warszawie ks. Bern-			w Warszaw. seminarjum		
ardyni	112,35	4,49	Łowickie teraz u ks.		
w Warszawie Bractwo			Misyonarzy	840,0	33,60
Sw. Michała u P.P.			w Warszawie ks. Pijarzy	11310,0	452,40
Bernardynek	* 1,23½	0,04½	" Bractwo		
w Warszawie ks. Domi-			" u ks. Paulinów	*116,03½	4,64
nikanie	3420,0	136,80	w Warszawie Bract. pię-		
w Warszawie Bractwo			ciu ran	*52,13½	2,08½
Różańcowe u ks. Do-			w Warszawie P. P. Sa-		
minikanów	*1599,0	63,96	kramentki	4503,20	180,12
w Warszawie ks. Fran.	8383,09	335,32	w Warszaw. szpital Dzie-		
" Bractwo			ciątka Jezus.	*150,0	6,0
" Różańcowe Sw. An-			w Warszawie ks. Try-		
toniego u ks. Fran.	*93,97½	3,75½	nitarze	4854,0	194,16
w Warszawie Instytut			w Warszaw. P. Wizytki.	10,22	0,40½
Głuchoniemych	*4659,0	186,36	" Wildze Bractwo Ró-		
w Warszawie Kapituła			żańcowe przy kośc.		
katedralna	7567,90½	302,71½	(z pow. Łukowsk.)	15,0	0,60
w Warszawie ks. Man-			w Wilkowie kościół	30,0	1,20
syonarze przy Kapi-			" Worowie "	75,0	3,0
tule katedr.	762,92	30,52	" Zaborowie "	300,0	12,0
w Warszawie Semina-			" Zbikowie "	150,0	6,0
ryum Sw. Jana	61,50	2,46	" Zukowie "	150,0	6,0
w Warszawie ks. Wika-			II. Pow. Stanisławowski.		
ryusz przy kośc.			w Cegłowie kościół	309,60	12,38
Sw. Jana	2796,30	111,85	" Dąbrowie "	37,50	1,50
w Warszawie Bractwo			" Długiej kościelnej ko-		
Literackie	3,60	0,14	ściół	150,0	6,0
w Warszawie ks. Kar-			w Dobrem kościół	937,50	37,50
melici bosy	1320,0	52,80	" Glimiance Bractwo	*210,0	8,10
w Warszawie ks. Kar-			" Kaluszyńskie kościół	250,50	10,02
melici trzewickowi	1533,45	61,33½	" Kamiennej "	544,95	21,79½
w Warszawie Bract. Sw.			" Karczewiu "	615,0	25,80
Józefa u ks. Kar-			" Kłembowiu "	450,0	18,0
melitów bosych	*324,52	12,98	" Kobylec "	150,0	6,0
w Warszawie Bract. u ks.					
Karmelit. trzewick.	*39,02½	1,56			

Nazwisko Instytutu i powiatu, w którym Instytut położony	Wysokość kapitału w rublach	procent 4%	Nazwisko Instytutu i powiatu, w którym Instytut położony	Wysokość kapitału w rublach	procent 4%
w Kołbieli kościół .	150,0	6,0	w Tomaszowie kościół .	75,0	3,0
" Mińsku " .	675,0	27,0	" Waliszewie " .	150,0	6,0
" Niegowie " .	1230,0	49,20	" Żdżarach " .	75,0	3,0
" Okuniewie " .	427,50	17,10	" Żelazny " .	150,0	6,0
" Oleksinie " .	600,0	24,0			
" Postolizkach " .	450,0	18,0	IV. Pow. Łęczycy.		
" Pustelniku " .	127,50	5,10	w Bałdzychowie kośc.	660,0	26,40
" Radzyminie " .	300,0	12,0	" Beldowie kościół .	1350,0	54,0
" " Bractwo .	*150,0	6,0	" Dalikowie " .	360,0	14,40
" Siennicy kościół .	1200,0	48,0	" Giecznie " .	60,0	2,40
" Stanisławowie " .	524,10	20,96	" Górze " .	165,0	6,60
" Sulejowie " .	1950,0	78,0	" Grabowie " .	1650,0	66,0
" Wiązowny " .	150,0	6,0	" Kałowie " .	30,0	1,20
" Wierzbnie " .	187,50	7,50	" Kazimierzu " .	414,0	16,56
" Wiśniewie " .	300,0	12,0	" Kłodawie " .	630,0	25,20
			" " ks. Karmel.	1008,52½	40,34
III. Pow. Bawski.			" Leżnicy Wielkiej kośc.	30,0	1,20
w Babsku kościół .	300,0	12,0	w Łągiewnikach ks.ks.		
" Bentkowie " .	30,0	1,20	Franciszkanie .	1748,0	68,01½
" Biały " .	330,0	13,20	w Łęczycy ks. Mansyon.	30,0	1,20
" Bielawach " .	300,0	12,0	" " ks. Wikar. .	150,0	6,0
" Bratoszowicach kośc.	550,0	22,20	" Łodzi kościół .	45,0	1,80
" Brzezinach kościół .	900,0	36,0	" Modlny " .	240,0	9,60
" Czelądku " .	345,0	13,80	" Ozorkowie kościół .	2058,0	82,32
" Dmosinie " .	885,0	35,40	" Piątku " .	210,0	8,40
" Głównie " .	150,0	6,0	" Poddębicach " .	1645,0	6,810
" Jeruzalu " .	900,0	36,0	" Sławoszewie " te-		
" Jeżowie " .	480,0	19,20	raz paraf. Mazew .	150,0	6,0
" Kołacinku " .	130,0	5,20	w Topoli kościół .	510,0	20,40
" Kozlu " .	585,0	23,40	" Zgierz " .	195,0	7,80
" Krzemieninie " .	1050,0	42,0			
" Kurzeszynie " 1)	1155,0	46,20	V. Pow. Łowicki.		
" Lipcach " .	75,0	3,0	w Bednarach kościół .	75,0	3,0
" Lubani " .	75,0	3,0	" Bolimowie " .	615,0	24,60
" Lubochni " .	150,0	6,0	" " ks. Mansyon.	600,0	24,0
" Nowem Mieście kośc.	45,0	1,80	" Brochowie kościół .	300,0	12,0
" Oszkowicach kościół .	150,0	6,0	" Chruslinie " .	540,0	21,60
" " sukcesoro-			" Domaniewiczach kośc.	300,0	12,0
wie " Czaplińskie-			" Kaskach kościół .	525,0	21,0
go b. proboszcza	*15,42	0,61½	" Kozłowie Szlacheckim		
w Puszczy Korabiewsk.			kościół .	174,0	6,96
ks.ks. Maryanie .	600,0	24,0	w Łowiczu kapituła .	52467,0	2098,68
w Rawie ks. August. .	1185,0	47,40	" " Kolegiata .	3466,50	138,66
" " kościół .	5400,0	216,0	" " ks. Pijarzy .	5742,0	229,68
" Regnowie " .	150,0	6,0	" " P.P. Bernard.	2010,0	80,40
" Rzeczyce " .	75,0	3,0	" " Instytut Sw.		
" Sadkowie " .	150,0	6,0	Leonarda .	30,0	1,20
" Skierniewicach kośc.	300,0	12,0	w Łowiczu ks. Misyon.	10833,11½	433,32
" " ks. Wi-			" Nieborowie kościół .	1800,0	72,0
karyusze .	1050,0	42,0	" Sochaczewie kościół		
w Skoszewach kościół a).	229,37½	9,17½	parafialny .	195,0	7,80
" Strykowie " .	525,0	21,0			

1) W sumie tej mieści się 630 rb. legowanych na reparację kościoła.

a) W sumie tej mieści się 79,37½ rb. legowanych na reparację kościoła.

Nazwisko Instytutu i powiatu, w którym Instytut położony	Wysokość kapitału w rublach	procent 4%	Nazwisko Instytutu i powiatu, w którym Instytut położony	Wysokość kapitału w rublach	procent 4%
w Sochaczewie ks. Do- minikanie	6180,0	247,20	w Kowalu Bractwo Św. Barbary	*270,0	10,80
w Szymanowie kościół .	1800,0	72,0	w Kruszynie kościół .	375,0	15,0
„ Wiskitkach	150,0	6,0	„ Lubieniu „	150,0	6,0
„ „ ks. Mans.	150,0	6,0	„ Lubotyniu „	172,50	6,90
„ Zawadach kościół . .	45,0	1,80	„ Lubrańcu „	1008,0	40,32
VI. Pow. Gostyński.			„ Mąkoszynie „	315,45	12,61 $\frac{1}{2}$
w Brzozowie kościół . .	60,0	2,40	„ Nieszawie „	930,0	37,20
„ Dobrzykowie „	495,0	19,80	„ „ ks. Francisz.	2025,0	81,0
„ Gąbinie	300,0	12,0	„ Piotrkowie kościół . .	750,0	30,0
„ „ szpital „ D-ka . . .	*150,0	6,0	„ Raciążku „	540,0	21,60
w Giźycach kościół . . .	450,0	18,0	„ Radziejowie ks. Fran. .	240,0	9,60
„ Głogowcu „	52,50	2,10	„ „ ks. Pija- rzy (dawniej we Włocławku).	1500,0	60,0
„ Gostyninie „	582,0	23,28	w Radziejowie kościół .	750,0	30,0
„ Grochowie „	397,50	15,90	„ Sadlinie „	150,0	6,0
„ „ przy kośc. organista.	75,0	3,0	„ Służewie „	1800,0	72,0
w Jamnie kościół	48,30	1,93	„ Warce ks. Francisz. . .	300,0	12,0
„ Howie „	525,0	21,0	„ Weźcy Wielkiej ko- ściół	300,0	12,0
„ Imielnie „	750,0	30,0	w Wieńcu kościół	600,0	24,0
„ Kocierzewie kościół .	180,0	7,20	„ Witowie „	300,0	12,0
„ Krośniewicach „	480,0	19,20	„ Włocławku kośc. pa- rafialny	960,0	38,40
„ Kutnie „	525,0	21,0	w Włocławku kośc. Św. Wojciecha	282,0	11,28
„ „ ks. Wikar.	3000,0	120,0	w Włocławku Kapituła Kujawska	14818,35	592,73
„ Łanietach kościół . . .	450,0	18,0	w Włocławku ks. Man- syonarze przy kapit. . .	2850,0	114,0
„ Łąkoszynie „	189,90	7,59 $\frac{1}{2}$	w Włocławku ks. Peni- tencyonarze	330,0	13,20
„ Łuszyne „	52,50	2,10	w Włocławku ks. Wikar. .	705,0	28,20
„ Miłonicach „	75,0	3,0	„ Zakrzewie ks. Kar- melici	1200,0	48,0
„ Osmolinie „	225,0	9,0	VIII. Pow. Kaliski.		
„ Pacynie „	225,0	9,0	w Bliżanowie kościół . .	30,0	1,20
„ Rybnie „	150,0	6,0	„ Błazkach „	210,0	8,40
„ Sokolowie „	150,0	6,0	„ Chlewie „	510,0	20,40
„ Solcu „	150,0	6,0	„ Choczu „	146,10	5,84
„ Strzelcach „	75,0	3,0	„ Chwałborzycach kośc. Głuchowie kościół . . .	315,0	12,60
„ Trębkach „	630,0	25,20	„ Godzieszach „	30,0	1,20
„ Złakowie „	151,35	6,05	„ Golszewie filia do Złotnik	75,0	3,0
„ Zychlinie „	300,0	12,0	„ Górze kościół	300,0	12,0
„ Zycku „	450,0	18,0	„ Goszczanowie kościół	600,0	24,0
VII. Pow. Włocławski.			„ Jeziersku „	690,0	27,60
w Bądkowie kościół . . .	225,0	9,0	„ Kalinowie „	690,0	27,60
„ Białotarsku „	150,0	6,0	„ Kaliszu kościół Św. Mikołaja.	240,40	9,61 $\frac{1}{2}$
„ Brześciu „	960,0	38,40	w Kaliszu ks. Wikar. . .	15,0	0,60
„ „ ks. Dominik.	474,0	18,96	„ „ Kolegiata	5898,0	236,92
„ Byszynie kościół	450,0	18,0			
„ Chodczu „	2383,95	95,35 $\frac{1}{2}$			
„ Dąbie (wieś) „	270,0	10,80			
„ Grabkowie „	135,0	5,40			
„ Kłobce „	150,0	6,0			
„ Konecku „	600,0	24,0			
„ Kowalu „	292,50	11,70			

Nazwisko Instytutu i powiatu, w którym Instytut położony	Wysokość kapitału w rublach	procent 4%	Nazwisko Instytutu i powiatu, w którym Instytut położony	Wysokość kapitału w rublach	procent 4%
w Kosmowie kościół . . .	75,0	3,0	w Łasku kościół . . .	6150,0	246,0
" Koźminku " . . .	150,0	6,0	" " Kolegiata . . .	1560,0	62,40
" Miłkowicach " . . .	450,0	18,0	" Małyniu kościół . . .	870,0	34,80
" Opatówku " . . .	75,0	3,0	" Marzeninie " . . .	390,0	15,60
" Pięczniewie " . . .	360,00	14,40	" Mikołajewicach kośc.	225,0	9,0
" Psarach " . . .	22,50	0,90	" Pabianicach kościół .	450,0	18,0
" Rajsku " . . .	345,0	13,80	" Pozdzenicach " . . .	60,0	2,40
" Rychnowie " . . .	360,0	14,40	" Sędziejowicach " . . .	150,0	6,0
" Stawie " . . .	455,0	18,20	" Stoleu " . . .	225,0	9,0
" Świnicach " . . .	45,0	1,80	" Strońsku " . . .	292,50	11,70
" Tubędzinie " . . .	90,0	3,60	" Sieradzu Kolegiata .	142,50	5,70
" Tokarach " . . .	30,0	1,20	" " kościół Św.		
" Turku " . . .	285,0	11,40	" " Ducha . . .	450,0	18,0
" Warcie " . . .	709,20	28,36½	w Sieradzu ks. Domin.	3975,0	159,0
" " kośc. Ś. Ducha	225,0	9,0	" " szpital kośc	*15,0	0,60
" " kościół Św.			" Szadku kościół . . .	795,0	31,80
" Krzyża . . .	255,0	10,20	" Unikowie " . . .	450,0	18,0
w Warcie P.P. Bernard.	1725,0	69,0	" Widawie " . . .	75,0	3,0
" " ks. Mansyon.	150,0	6,0	" " szkoła elem.	*1050,0	42,0
" Wąglczewie kościół .	1545,0	61,80	" Wojkowie kościół . .	150,0	6,0
" Wieleninie " . . .	288,75	11,55	" Wygielzowie " . . .	375,0	15,0
" Wróblewie " . . .	300,0	12,0	" Zadzimie " . . .	1830,0	73,20
" Zborowie (a na teraz Dębe) kościół . . .	30,0	1,20	" Zduńskiej Woli kośc.	1530,0	61,20
IX. Pow. Koniński.			XI. Pow. Wieluński.		
w Brudzewie kościół . .	375,0	15,0	w Białym kościół . . .	630,0	25,20
" Grzymiszewie " . . .	300,0	12,0	" Białym Górnej kościół.	375,0	15,0
" Janiszewie " . . .	300,0	12,0	" Borownie . . .	322,50	12,90
" Kleczewie " . . .	15,0	0,60	" Częstochowie ks. Paul.	3885,0	155,40
" Kole " . . .	150,0	6,0	" Działoszynie kościół.	90,0	3,60
" Koninie " . . .	1200,0	48,0	" Dzierzkowicach Bra-		
" Lubstowie " . . .	300,0	12,0	" ctwo Szkaplerza . . .	*150,0	6,0
" Pyzdrach ks. Fran. . .	15,0	0,60	w Kadłubie kościół . .	225,0	9,0
" Rzgowie kościół . . .	300,0	12,0	" Kłomnicach " . . .	15,0	0,60
" Rychwale " . . .	1800,0	72,0	" Kruszynie " . . .	1050,0	42,0
" Russocicach kościół .	300,0	12,0	" Krzepicach " . . .	423,0	16,92
" Szymanowicach " . . .	150,0	6,0	" Lutulowie " . . .	300,0	12,0
" Tuliszkowie " . . .	679,95	27,19½	" Łyskowie " . . .	600,0	24,0
" Wilczynie " . . .	300,0	12,0	" Mielezynie " . . .	900,0	36,0
X. Pow Sieradzki.			" Naramicach " . . .	150,0	6,0
w Borszewicach kościół.	180,0	7,20	" Osiakowie " . . .	1500,0	60,0
" Brzeźnie " . . .	75,0	3,0	" Parzymiechach kośc	450,0	18,0
" Brzykowie " . . .	90,0	3,60	" Prasze kościół . . .	1350,0	54,0
" Burzeninie " . . .	150,0	6,0	" Przyrowie " . . .	675,0	27,0
" Chojnem " . . .	180,0	7,20	" " ks. Bernard.	1200,0	48,0
" Grabnie " . . .	150,0	6,0	" Rudlicach kościół . .	300,0	12,0
" Kamionaczyku " . . .	300,0	12,0	" Rudzie " . . .	450,0	18,0
" Karczewiu " . . .	150,0	6,0	" Sokolnikach " . . .	645,0	25,80
" Lutomiensku " . . .	15,0	0,60	" Wieluniu " . . .	150,0	6,0
			" " ks. August.	1297,50	51,90
			" " P.P. Bernard.	1875,0	75,0
			" " ks. Pijarzy . . .	4350,0	174,0

*) W sumie tej mieści się 900 rb. legowanych na reparację kościoła.

Nazwisko Instytutu i powiatu, w którym Instytut położony	Wysokość kapitału w rublach	procent 4 ^o / _o	Nazwisko Instytutu i powiatu, w którym Instytut położony	Wysokość kapitału w rublach	procent 4 ^o / _o
w Wieluniu Kolegiata	390,0	15,60	w Koniecpolu Prebenda	450,0	18,0
„ Wydrzynie kościół	375,0	15,0	„ Krzepczowie kościół.	322,50	12,90
„ Walichnowie „	210,0	8,40	„ Igocie „	30,0	1,20
„ Wojcinie „	180,0	7,20	„ Maluszynie „	915,0	36,60
„ Wieruszowie ks. Paul.	900,0	36,0	„ Pajęczynie „	2475,0	90,0
„ Żytniowie kościół	150,0	6,0	„ Piotrkowie kościół pa- rafialny	1710,0	68,40
XII Pow. Piotrkowski.			w Piotrkowie ks. Domin.	1560,0	62,40
w Bełchatowie ks. Fran- ciszkanie.	780,0	31,20	„ Piotrkowie P.P. Do- minikanki	14866,11 ¹ / ₂	594,64
w Brzeźnicy kościół	330,0	13,20	w Piotrkowie ks. Fran.	975,0	39,0
„ Dąbrowie „	150,0	6,0	„ Radomsku ks. Fran.	1395,0	55,80
„ Dłutowie „	187,50	7,50	„ „ kościół.	360,0	14,40
„ Gidlach ks. Dominik.	5355,0	214,20	„ Rozprzy „	150,0	6,0
„ Gomolinie kościół	750,0	30,0	„ Skroczku „	60,0	2,40
„ Gorzkowicach „	630,0	25,20	„ Stróży „	225,0	9,0
„ Kobielach Wielkich kościół	450,0	18,0	„ Wolborzu „	150,0	6,0
			Ogółem	413681,76	16547,16

Razem w ówczesnych pięciu guberniach kapitał Instytutowy wynosił 1,218,866 rb. 93¹/₂ k., 4°/_o od tegoż — 58,754 rb. 02¹/₂ kop.

Wpłata procentów instytucjom od powyżej wymienionych kapitałów uskuteczniąną była przeszło przez lat 30.

Nastąpiły jednak Ukazy Najwyższe, wydane 27 października (8 listopada) 1864 r. o rzymsko-katolickich klasztorach i 14/26 grudnia 1865 r. o urządzeniu duchowieństwa świeckiego rzymsko-katolickiego w Król. Polskiem—i stan rzeczy dotychczasowy zmienił się zasadniczo.

Z mocy Ukazów powyższych „wszystkie nieruchomości, oraz kapitały, należące do świeckiego duchowieństwa rzymsko-katolickiego, oraz instytutów duchownych (parafie, kapituły, kościoły, seminaria, konsystorze i t. p.) przechodzą do zupełnego rozporządzenia skarbu“ (art. 24 Ukazu 14 (26) grudnia r. 1865).

Pod wpływem Ukazów tych „przepisano na rzecz skarbu“ i fundusze instytutowe, od których dotychczas skarb wypłacał instytucjom 4°/_o stosownie do postanowienia Rządu Tymczasowego. Jakkolwiek z tablicy powyższej przekonać się można, że nie wszystkie sumy podlegały mocy Ukazów r. 1864 i 1865, to jednak w okresie przełomowym, w czasie działalności Komitetu Urządzącego, kiedy w sposób gwałtowny przeprowadzano zjednoczenie instytucyj Królestwa Polskiego z państwowością rosyjską, kiedy

zwłaszcza wobec niedawnego zgniecenia powstania zapanowała we wszystkich urzędach szczególna surowość, wszelkie fundusze instytucyjne Bank Polski, z mocy postanowienia Komitetu Urządzącego przepisał na rzecz skarbu bez uwzględnienia charakteru oddzielnych pozycji. W okresie represyj trudno było liczyć na spokojne rozważenie przeznaczenia funduszy instytucyjnych, bo wszelka próba w tym kierunku mogła być poczytana za nieposłuszeństwo względem Ukazów Najwyższych i opozycję wobec wszechpotężnego Komitetu Urządzącego.

Wszakże przy bliższem rozpatrzeniu istoty rzeczy już wówczas, stojąc na gruncie ściśle prawnym, należało z sum, przepisanych na rzecz skarbu, wyłączyć niektóre pozycje. Tego jednak wówczas nie uczyniono i po przepisaniu na rzecz skarbu wszelkich sum instytucyjnych Bank Polski z dniem 1 lipca r. 1866 przestał wypłacać instytucyom należne im procenty. Sumy, nieprawnie przepisane na rzecz skarbu, dotyczą 4 kategoriej: 1) fundusze szpitalne; 2) fundusze szkolne; 3) fundusze bractw i stowarzyszeń religijnych; 4) fundusze, przeznaczone na budowę i reparację kościołów. Tu wreszcie należą fundusze gmin wyznań niekatolickich i różne inne pozycje.

Rozpatrzmy z kolei fundusze tych kategoriej, które niewłaściwie przepisano na rzecz skarbu, a które z jasnego brzmienia legatu czy zapisu stanowiły i stanowią własność instytucyj.

1) **Fundusze szpitalne**, rzecz jasna, zgoła nie podlegają konfiskacie. Tu należą sumy: *w dawnej gub. radomskiej*: 1) Jędrzejów — 150 rb., 2) Małogoszcz — 525 rb., 3) Węgleszyn — *750 rb., 4) Rzecznów — *878.34 $\frac{1}{2}$ rb., 5) Iwanowice — *150 rb., 6) Będzin — 150 rb., 7) Czeladź — *150 rb., 8) Jerzmanowice — 450 rb., 9) Wiślica — 150 rb. i 371.46 $\frac{1}{2}$ rb.; *w dawnej gub. lubelskiej*: 10) Bełżyce — 75 rb., 11) Bychawa — *540 rb., 12) Chodel — *135 rb., 13) Krzczonów — *375 rb., 14) Lublin — 30 rb., 450 rb. i *300 rb. 15) Łęczna — *645 rb. i *150 rb., 16) Markuszów — 315 rb. i 45 rb., 17) Chełm —

*) Procenty, od kapitałów oznaczonych gwiazdką *, wypłacają się ze skarbu, jak to zaznaczono na str. 16 w listopadowym zeszyte „Pracy,“ w odsyłaczu oznaczonym gwiazdką. Zachodzą wszakże pewne różnice co do wysokości kapitałów. Węgleszyn pobiera procent od 450 r., Będzin i Czeladź od 89 r. 71 $\frac{1}{2}$ k. każdy, a Dzierżnia od 150 rb., zaś w budżetach szpitala Dzieciątka Jezus nie figuruje procent w sumie 6 r. wypłacany corocznie ze skarbu od sumy 150 rb. legowanej przez Ignacego Cichockiego. Dla informacji osób interesowanych dodaje, że sumy w Będzinie (150 r.), w Czeladzi (150 rb.) i w Grodźcu (300 rb.) powstały z legatu ks. Szaflarskiego.

120 rb., 18) Płonka—*180 rb., 19) Pawłów—*15 rb., 20) Sawin—*300 rb., 21) Dzierążnia—*315 rb., 22) Rachanie—*345 rb., 23) Biłgoraj—825 rb., 24) Zamość—*2145 rb., 25) Oszczowa—*300 rb., nadto *w obecnej gub. kieleckiej*: 26) Bodzentyn¹⁾—*230.62½ rb., 27) Janina²⁾—*95.62½ r., 28) Jan³⁾—*15 rb., 29) Chęciny—*232.57½ rb.; *w dawnej gub. augustowskiej*: 30) Szczuczyn—*1861.84½ rb.; *w dawnej gub. warszawskiej*: 31) Warszawa⁴⁾—*150 rb., 32) Gombin⁵⁾—*150 rb., 33) Sieradz—*15 rb., wreszcie 34) Sokołów (wojew. podlaskie) 345 rb. (z d. Bychawa). Ogółem 14,425 rubli 48 kop.

Oprócz sum powyższych, których przeznaczenie wymienione jest wyraźnie w liście urzędowej, do tej samej kategorii należą niewątpliwie pozycje inne, również przeznaczone na szpitale. Tu należą sumy legowane na kościoły szpitalne pod wezwaniem Św. Ducha, a zapewne i Św. Trójcy, a także fundacja dla dziadów przy kościele w Wyszonkach.

Tak więc do kategorii szpitali należy dołączyć: *w gub. radomskiej*: 1) Chęciny⁶⁾—Prebenda Św. Trójcy 150 rb., 2) Staszów⁷⁾—

1) W Bodzentynie były trzy sumy instytucyjne: 300 rb. z d. Włostowice; 150 rb. z d. Konary i 150 rb. z d. Garbarz. W sumach tych mieścił się legat na szpital.

2) W Janinie (pow. stopnicki) suma 300 rb., figurująca w wykazie pod ogólną nazwą „na kościół,” zawierała legat na szpital. Suma ta była legowana na d. Maleszowa.

3) W wykazie urzędowym: „w Janie.” Takiej miejscowości nie znam. Czy nie jest tu mowa o Jamnie (pow. gostyński, gub. warsz.), gdzie istniał legat na kościół (48,30 ro.) z d. Konty A.?

4) Suma ta pochodzi z zapisu Ignacego Cichockiego właściciela majątku Pokrzywnica (gub. łomżyńska) z dnia 24 czerwca 1820 r. na szpital Dzieciątka Jezus. Suma ta oraz odsetki do dnia dzisiejszego figurują w corocznych budżetach szpitala Dziec. Jezus, jako nie otrzymane (miedoiłmka) ze skarbu państwa. Wobec tego, że według danych urzędowych, odsetki są wypłacane. Wydział zaś szpitalny warszawski nie otrzymuje ich, nasuwa się wątpliwość, czy odsetki i z innych pozycji, oznaczonych przezemnie gwiazdką, dochodzą właściwego przeznaczenia. Stąd też uważamy za konieczne, aby osoby interesowane na miejscu sprawdziły wszystkie pozycje.

5) Według danych urzędowych odsetki od 150 rb. w Gombinie (z d. Kamień) były wypłacone tylko w 1880 r.; obecnie skarb odsetek nie wypłaca.

6) W Chęcinach na prebendę Św. Trójcy 150 rb. z d. Mniów.

7) W Staszowie na prebendę Św. Ducha 300 rb. z d. Skorocice. Oprócz tego na kościół parafialny 600 rb. z d. Zbigniewice i 1181,14 rb. z d. Przepiórów. Od niepamiętnych czasów istniał w Staszowie kościół ze szpitalem dla ubogich pod wezwaniem Św. Ducha. Data erekcji szpitala nieznana. Pono-

Prebenda Św. Ducha 300 rb., 3) Nowe Miasto Korczyn ¹⁾—kościół Św. Trójcy 75 rb., probostwo Św. Trójcy 1875 rb., 4) Pacanów ²⁾—prebenda Św. Trójcy 75 rb., 5) Andrzejów ³⁾—dom schronienia *500 rb., 6) Sędziszów ⁴⁾—dom schronienia *175 rb.; *w gub. lubelskiej*: 7) Lublin ⁵⁾—kościół Św. Ducha 1080 rb., probostwo Św. Ducha 3300 rb., dom schronienia Św. Ducha *2280 rb., 8) Rudno ⁶⁾—Prebenda Św. Trójcy 1050 rb., 9) Urzędów ⁷⁾—kościół Św. Ducha (dom schronienia) 450 rb., 10) Parczów ⁸⁾—kościół Św. Ducha 210 rb.; *w gub. płockiej*: 11) Płock—kościół Św. Ducha 450 rb. (z d. Borowice), 12) Rypin ⁹⁾—kościół Św. Ducha 180 rb.; *w gub.*

wnie wzniesiony został szpital Św. Ducha w 1870 r. z fundacji Artura Potockiego, uczynionej w 1826 r.

¹⁾ W Nowym Mieście Korczynie na kośc. Św. Trójcy 75 rb. z d. Żurawniki i na probostwo Św. Trójcy 1875 rb. z d. Pełczyska; na bractwo Miłos. (Mons piet.) 300 rb. z d. Czarkowy; na bractwo Św. Józefa 540 rb. z d. Owczary; na prebendę Różańcową z d. Szczecno 225 rb., z d. Bilczów 150 rb. i z d. Hołudza 150 rb.

²⁾ W Pacanowie na prebendę Św. Trójcy 75 rb. z d. Karsy Małe.

³⁾ W Andrzejowie (v. Jędrzejów) na Altaryę Św. Anny 150 rb. z d. Łscin; na kośc. paraf. 3000 rb. z d. Wodzisław; na kapelanię szpitalna 375 rb. z dóbr Skorocice i 150 rb. z d. Węgleszyn.

⁴⁾ W Sędziszowie były cztery sumy Instytutowe: 300 rb. z d. Rogienice dla ks. Wikaryuszów; 900 rb. z d. Owczary dla ks. Mansyonarzy; 630 rb. z d. Rożnica na prebendę Różańcową i 300 rb. z d. Bolesłonce. W sumach tych mieścił się legat na szpital, obecnie dom schronienia.

⁵⁾ Szpital Św. Ducha w Lublinie wzniesiony w 1342 r.; dziś fundacya ta istnieje jako dom przytulku dla starców pod wezwaniem Świętego Ducha. Kościół przy tym szpitalu zbudowany został później. Wogóle kapitały kościoła i szpitala Św. Ducha w Lublinie pochodzą z dóbr: na szpital Św. Ducha 30 rb. z d. Jakubowice; na kościół i szpital Św. Ducha 300 rb. z d. Borzechów i Tomaszewice; na kośc. Św. Ducha 150 rb. z d. Kawenczyn, 300 rb. z d. Tuchowicze i 300 rb. z d. Sosnowica; na probostwo Św. Ducha 1500 rb. z d. Gardzienice i 1800 rb. z d. Annopol; na bractwo przy kościele Św. Ducha 750 rb. z d. Rokitno.

⁶⁾ W Rudnie na prebendę Św. Trójcy 1050 rb. z d. Łukowica i na kośc. paraf. 600 rb. z d. Lubartów.

⁷⁾ W Urzędowie na kośc. Św. Ducha (dom schr.) 450 rb. z d. Moniaki i na prebendę Różańc. 300 rb. z d. Swidno.

⁸⁾ Szpital i kościół Św. Ducha w Parczowie założony w końcu XV w. Z d. Siemień i Dębica 150 rb. i z d. Wierzbówka 60 rb.

⁹⁾ W Rypinie na kościół Św. Ducha suma spleciona z hyp. domu № 97 w Płocku.

augustowskiej: 13) Wyszonki ¹⁾ — dziady przy kościele 150 rb.; *w gub. warszawskiej*: 14) Warta ²⁾ — kościół Św. Ducha 225 rb. i kościół Św. Krzyża 255 rb., 15) Sieradz ³⁾ — kościół Św. Ducha 450 rb. Ogółem rubli 13260.

Ogółem według szczegółów powyższych sumy szpitalne wynoszą 26,685 rb. 45 kop.

Dodać tu należy, że wszystkie wzmiankowane powyżej kościoły pod wezwaniem Św. Ducha są właściwie kapelaniami szpitalnymi. Nie można tego powiedzieć o wszystkich kościołach Św. Trójcy. Przy bardzo wielu, lecz nie przy wszystkich, kościołach Św. Trójcy były szpitale. Jak jest w poszczególnych przypadkach, można to zdecydować na mocy oddzielnych poszukiwań.

Być może, iż w ogólnej liście funduszów instytucyjnych znajdują się jeszcze inne pozycje kapitałów, przeznaczonych na cele szpitalne. Atoli sprawdzić to można tylko na miejscu, gdy osoby interesowane zbadają przeznaczenie oraz pochodzenie funduszu.

Uczynić tu należy jedną jeszcze uwagę. Rząd Księstwa Warszawskiego, zamierzając uporządkować sprawę szpitali, postanowił zupełnie skasować małe, ubogie szpitale parafialne, nieposiadające dostatecznych funduszów na swoje utrzymanie, pozostałe zaś szpitale oddać pod kierunek władz administracyjnych. Fundusze skasowanych szpitalików parafialnych, pochodzące z zapisów, przyłączono do probostw, z warunkiem, by proboszczowie utrzymywali za to pewną liczbę ubogich oraz spełniali zobowiązania, przywiązane do legatów. W ten sposób fundusze, pochodzące, z zapisów na cele dobroczynne, zostały wcielone do sum kościelnych. Działo się to w bardzo licznych parafiach, prawie we wszystkich wiejskich, gdyż zamożniejsze szpitale parafialne po miastach i miasteczkach zostały utrzymane i następnie przekształcone na przytułki i domy schronienia.

¹⁾ W Wyszonkach na dziadów przy kościele 150 rb. z d. Wyszonki-Wypychy.

²⁾ W Warcie na kościół Św. Ducha 225 rb. z d. Gawłowice i na kość. Św. Krzyża 225 rb. z d. Gawłowice i 30 rb. z d. Ciele. Oprócz tego na kość. paraf. 45 rb. z d. Bądków, 195 rb. z d. Głaniszew, 60 rb. z d. Ustków, 225 rb. z d. Mikołajewice, 24 rb. z d. Koznierzyn, 150 rb. z d. Tomislawice i 10,20 rb. z d. Rudniki.

³⁾ W Sieradzu na kość. Św. Ducha 450 rb. z d. Kalinowa i na szpital 15 rb. z d. Dąbrówka. Szpital Św. Ducha w Sieradzu przy kość. Św. Ducha założony został w początkach XV w.

W wielu parafiach istnieje niewątpliwie ślad i dowód przełania funduszków szpitalnych do kościelnych. Fundusze te, ze względu na swe przeznaczenie również nie podpadają pod Ukazy, wydane w latach 1864 i 1865.

2) **Fundusze szkolne.** Do tej kategorii należą następujące pozycje: *w dawnej gub. radomskiej*: 1) Raków—szkoła elementarna 435 rb., 2) Rzecznów—szkoła 1317.07 rb., 3) Odrzywół—szkoła 600 rb., 4) Grodziec—szkoła 300 rb., 5) Mrzygłód—szkoła 90 rb., 6) Stopnica—szkoła 300 rb.; *w dawnej gub. lubelskiej*: 7) Żelechów—szkoła 464.53½ rb.; *w dawnej gub. warszawskiej*: 9) Warszawa — Instytut Głuchoniemych *4,659 rb., 10) Widawa — szkoła elementarna *1,050 rb. *)

Tu nadto wymienimy fundusze szkolne, niepomieszczone w ogólnej liście funduszków instytutowych, a również zabrane w r. 1831, mianowicie: 1) Siewierz (dawne wojew. krakowskie)—300 rb., 2) Sandomierz—stypendyum Zacharewicz 300 rb., 3) Lublin—stypendyum dla ubogich uczniów za sprzedaną aptekę Grölla 2100.05 rb., 4) Akademia a później gimnazjum w Szczebrzeszynie — 1,200 rb., 5) Zbuczyn (wojew. podlaskie) — szkoła 600 rb., 6) Łuków—stypendyum Klimaszewskiego 900 rb., 7) Wojew. kaliskie—alumnat Karnkowskich 600 rb., 8) Warszawa—szkoła prawa—legat Małachowskich 750 rb. Ogółem fundusze szkolne wynoszą 15,965 rb. 65½ kop.

3) **Fundusze bractw i stowarzyszeń religijnych.** W sprawie funduszków bractw religijnych już w r. 1867 nastąpiła czasowa decyzja Namiestnika, polegająca na tem, że wobec wynikłych wątpliwości, czy fundusze bractw religijnych podpadają pod moc Najwyższych Ukazów r. 1864 i 1865 o duchowieństwie Rzymsko-Katolickiem, Namiestnik postanowił, aby do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia tej sprawy, wydawać bractwom procenty od ich kapitałów. *) Już przeto Namiestnik uznał, że fundusze bractw nie podlegają przejęciu przez skarb z mocy Ukazów r. 1864 i 1865.

Ostatecznie sprawa ta została rozstrzygnięta w r. 1885. Oto 28 lutego r. 1885 zapadł Najwyższy reskrypt, aby fundusze bractw

*) Procenty od wymienionych tu kapitałów wypłacają się ze skarbu na rzecz funduszków szkolnych ze względów wskazanych na str. 16 w listopadowym zeszytce „Pracy,” w odsyłaczu, oznaczonym gwiazdką.

*) Postanowienie Namiestnika z d. 1 (13) maja 1867 r. № 1695 (Zbiór Okólników o zarządzie sprawami duchownemi wyznań obcych. Dział II, str. 51.

w Królestwie Polskiem uwolnić od zajęcia przez skarb i pozostawić na użytek bractw. ¹⁾

Tu należą bardzo liczne bractwa różańca, szkaplerza, Św. Anny, Św. Trójcy, Niepok. Pocz. N. M. Panny, Św. Józefa, bractwa Miłosierdzia, Św. Onufrego, Św. Michała, bractwa literackie, bractwa Św. Rocha, bractwa Pięciu Ran, Św. Barbary, wreszcie bractwa i arcybractwa bez nazwy. Wysokość kapitałów, legowanych na rzecz bractw, zawiera tablica następująca:

Gub. Radomska.		rb. k.		rb. k.	
Chęciny Bractwo Różańcowe.	75	—	Nowe Miasto Korczyn Mons		
Kielce „ „ „	71	50	Pietatis	300	—
Węgleszyn Promotorya Bractwa Szkaplernego.	450	—	Szczaworyż Bract. Szkaplern.	225	—
Bogorya Bractwo Szkaplerne.	450	—	Gub. Lubelska.		
Obrazów „ Św. Anny	300	—	Zbuczyn fundusz dla 12 panien		
Sandomierz „ Różańcowe u Dominikanów.	300	—	śpiewających Różaniec	1500	—
Działoszyce Bractwo Różańc.	150	—	Kielczewice Bractwo Szkapl.	517	50
Gołcza Bractwo Św. Trójcy	600	—	Lublin Arcybractwo u Domin.	240	—
Opatowice „ Różańcowe	30	—	„ Bractwo u Dominik.	201	—
Przemkowo Bractwo Różańc.	450	—	„ „ przy kościele		
Sokolin Bractwo przy kościele	600	—	Św. Ducha	750	—
Wrociszewice Bractwo Szkap.	300	—	Łączna Promotorya Bractwa Różańcowego	900	—
Książ Wielki „ Różańc.	150	—	Turobin Bractwo przy kośc.	470	33½
Pilica Bractwo Różańcowe	90	—	Annopol Bractwo	300	—
Dobrowoda Bractwo Niepokalanego Pocz. N. M. P.	150	—	Garwolin „ Różańcowe	30	—
Piotrkowice Bract. Niepokalanego Pocz. N. M. P.	600	—	Górzno „ Św. Anny	150	—
Nowe Miasto Korczyn Bractwo Św. Józefa.	540	—	Kłoczewo Promotorya Bract. Różańcowego	150	—
			Ryki Bractwo	150	—
			Uhrusk „	150	—
			Samogoszcz Bractwo Różańc.	465	—

¹⁾ Minister Spraw Wewn. (Departament obcych wyznań) 4 marca 1885 r. № 573 komunikuje Ministrowi Finansów (o czem jednocześnie zawiadamia generał-gubernatora warszawskiego):

„Najjaśniejszy Pan, wskutek Najpoddanniejszego raportu Ministra Spr. Wewn., w dniu 28 lutego r. b. Najwyżej rozkazał raczył, aby fundusze rzymsko-katolickich bractw religijnych w Królestwie Polskiem uwolnić od przepisanania na rzecz skarbu na zasadzie Najwyższych Ukazów r. 1861 i 1865 i pozostawić pod zarządem Ministeryum Spr. Wewn. w celu użytkowaniu dochodów od tych funduszów na potrzeby bractw.“

	rb. k.		rb. k.
Stanin Bractwo Różańc.	150 —	Warszawa Bractwo Różańco-	
Stężyca	319 50	we Św. Antoniego	93 97½
Tuchowicz	150 —	Warszawa Bractwo u Karme-	
Pawłowice	300 —	litów trzewickowych.	39 2½
Wereszczyu	150 —	Warszawa Brac. Miłosierdzia	5 97½
		" " Szkaplerne	150 —
Gub. Płocka.		" " Św. Rocha	
Ciechanów Bractwo Różańc.	150 —	u Św. Krzyża . . .	316 20
Czyżew	150 —	Warszawa Bract. u Palinów.	116 3½
		" " Pięciu Ran.	52 13½
Gub. Warszawska.		Wilga Bractwo Różańcowe.	15 —
Warszawa Bractwo N. M. P.	157 50	Glinianka Bractwo . . .	210 —
" " Św. Józefa	324 52	Radzymin " . . .	150 —
" " Ś. Michała	1 23½	Kowal Bract. Św. Barbary .	270 —
" " Różańco-		Dzietrzkowice Bract. Szkapl.	150 —
we u Dominikanów	1599 —	Ogółem. . . 1)	16761 13½

Do rzędu kapitałów tej kategorii zaliczyć jeszcze należy następujące: *dawna gub. radomska*: Wierzbica—Prebenda Różańcowa 75 rb., Włoszczowa—450 rb., Koprzywnica 150 rb., Bejsce—Prebenda Św. Anny 525 rb., Kazimierz—Prebenda bractwa Różańcowego—1,200 rb., Pełczyńska—Prebenda Różańcowa 1,260 rb., Proszowice—450 rb., Oleśnica—450 rb., Wiślica — 15 rb.; *dawna gub. lubelska*: Michów—Prebenda Różańcowa 300 rb., Piaski—1,350 rb., Krasnystaw — Prebenda Św. Anny 300 rb., Urzędów — Prebenda Różańcowa 300 rb.; *dawna gub. warszawska*: Warszawa—Bractwo Św. Onufrego 75 rb., Bractwo literackie 3 rb. 60 kop. Ogółem 6,903 rb. 60 kop. Wypada z tego, że fundusze bractw stanowią sumę (16,761 rb. 13½ kop. + 6,903 rb. 60 kop.) 23,664 rb. 73½ kop., z której, jak to zaznaczono w odsyłaczu oznaczonym gwiazdką, skarb państwa oprocentowuje 16,761 rb. 13½ kop. Pozostaje więc jeszcze do wyświetlenia istotne pochodzenie sumy 6,903 rb. 60 k. Być może, iż po dokładnem zbadaniu brzmienia zapisów pokaże się, że i ta suma nie powinna być zaliczona do kapitałów prawnie zabranych na skarb w r. 1866, i że przeciwnie winna być wywindykowaną ze skarbu, lub przynajmniej przezeń oprocentowaną na rzecz instytucyj obdarowanych.

1) Procenty od tych legatów wypłacają się ze skarbu bractwom właściwym ze względów wskazanych na str. 16 w listopadowym zeszycie „Pracy,” w odsyłaczu, oznaczonym gwiazdką.

4) **Fundusz na budowę kościołów.** Na mocy Ukazu Najwyższego, wydanego 14/26 grudnia r. 1865 z liczby funduszków poduchownych, wziętych przez Rząd pod swój zarząd, zostają wyłączone: (art. 1 p. b) kapitały specjalnie przeznaczone na utrzymanie i restaurację budowli kościelnych, niezależnie od tego, czy są przechowywane w Banku Polskim, czy też zabezpieczone na hipotekach. W rzędzie funduszków na reparacje i budowę kościołów wymienione są pozycje następujące: 1) Sandomierz — na reparację kościoła Św. Pawła 955 rb. i na reparację katedry 3,150 r., 2) Płock—na reparację katedry 7,020 rb., 3) Rychnów (gub. kaliska)—na reparację kościoła 900 rb., 4) Zaremby—180 rb., 5) Gradzienie, Kuraszyn i Skoszewy (gub. piotrkowska) — na reparację kościołów 241 rb. 14½ kop., 630 rb. i 79 rb. 37½ kop., 6) Sejny — 1,200 rb. i 7) Piekoszow (pow. opoczyński gub. radomska)—60 rb. Ogółem 14,415 rb. 52 kop. ¹⁾

Być bardzo może, że i w wielu innych miejscowościach, gdzie przeznaczenie funduszu wyrażono ogólnikowo — kościół — kapitał przeznaczony jest istotnie na restaurację kościoła. Świadczy o tem między innymi okoliczność, że w Krasnymstawie, Horodle i Tomaszowie, fundusze, jakkolwiek w wykazie oznaczone — na „cerkiew,“ istotnie przeznaczone były na reparację cerkwi. Dowodem tego jest fakt, że cerkwiom w Krasnymstawie, Horodle i Tomaszowie fundusze te i z tego właśnie powodu zostały zwrócone. ²⁾

¹⁾ Od pierwszych 6 kapitałów skarb wypłaca procenta dozorem kościelnym ze względów wskazanych na str. 16 w listopadowym zeszycie „Pracy,“ w odsyłaczu, oznaczonym gwiazdką. Dlaczego procent od kapitału 60 rb. na reparację kościoła w Piekoszowie nie jest wypłacany, nie umiemy powiedzieć.

²⁾ Kancelarya warszawskiego gen.-gubernatora pod dniem 25/III 1877 za № 5669 zawiadamia Bank Polski: „Kancelarya Ministra Spraw Wewnętrznych odezwą z d. 19 marca № 6 za № 805 zawiadomiła kancelaryę gen.-gubernatora, że otwarty w księgach buchalteryjnych Warszawskiej Izby Skarbowej, do rozporządzenia tejże kancelaryi stosownie do ostatniego artykułu budżetu Ministerium Spraw Wewn. r. 1876 kredyt 236,13 rb., który stanowił fundusz budowlany b. cerkwi unickich, wzięty przez skarb Królestwa Polskiego w roku 1831 z Banku Polskiego, a w r. 1876 zwrócony przez Ministerium Skarbu, ma być wniesiony z powrotem do tegoż Banku, gdzie ma być zapisany, jako fundusz budowlany cerkwi b. unickich, obecnie prawosławnych, a mianowicie: w Krasnymstawie 93,90 rb., w Horodle 123,80 i w Tomaszowie 18,43 rb. Kancelarya gen.-gubernatora zawiadamia o tem Bank Polski i załącza przytem talon asygnacji na otrzymanie przez delegatów Banku z Warszawskiej Izby Skarbowej 236,13 rb. Sumę tę należy zapisać jako depozyt.“

Fakt ten świadczy zarazem, że starania o zwrot funduszków kościelnych, o ile były przeznaczone na budowę lub reparację kościoła, osiągnąć winny pomyślny skutek, a za podstawę prawną stanowi tu wyraźne brzmienie Najwyższego Ukazu r. 1865 i późniejsze wyjaśnienie Ministerium Spraw Wewnętrznych.

Oprócz funduszków, należących do rozważonych 4 kategorii, w ogólnej liście znajdują się jeszcze różne pozycje, na które ze względu na ich charakter niewłaściwie w swoim czasie rozciągnięto moc Ukazów r. 1864 i 1865.

Tu należą: 1) Kościół Ewangelicki w Lublinie — 2370.0 rb., 2) Ubodzy Żydzi gminy Kraśnik (gub. lub.)—540 rb., 3) Warszawa—kościół Ewang.-Reformowany—720 rb., Konsystorz Ew.-Reformowany—8,354.42½ rb., Kolegium Ew.-Augsburskie—6,875.29 rb., 4) Oszkowice (gub. warszawska) — sukcesorowie ks. Czaplińskiego 15 rb. 42 kop. i 5) Zamość—b. Akademia a później Ordynacja Zamoyskich 4,645 rb. 50 kop.

Procenty od pierwszych czterech kapitałów wypłacają się stale ze skarbu właściwym instytucjom, co się zaś tycze 4,645 rb. 50 kop. to być może, iż po dokładnem zbadaniu brzmienia zapisu i ten kapitał mógłby być wywindykowany ze skarbu, lub przynajmniej przezeń oprocentowany.

II. Fundusz ogólnoreligijny.

Tu należały sumy pozostałe po zniesionych przed r. 1831 klasztorach Karmelitek w Warszawie, Brygidek w Lublinie, Cystersów w Łędzie i t. d. W ogólnej sumie fundusze te wynosiły 178,814.82 r. Fundusze te prawdopodobnie w całości podpadają pod moc Ukazów z 1864 i 1865 r.

III. Fundusze po duchowieństwie poznańskim.

Fundusze te w ogólnej sumie 39,313.36 rb. również nie podlegają rewindykacji.

IV. Fundusz ogólnopedagogiczny.

Fundusz ten w ogólnej sumie 15,450 rb. składał się z następujących pozycji:

1) Z kamelaryi m. Kalisza	1500 rb.
2) Z kasy Głównej Królestwa:	
z d. Kaleń	1500 „
z d. Wisznice	9000 „
3) Z kasy wojew. Augustowskiego:	
z d. Poniemoń Prepunty	3450 „
Razem	15450 rb.

V. Fundusz do dyspozycji b. Komisji Rządowej wyznań religijnych i oświecenia publicznego

Fundusz ten składa się z następujących pozycji:
(sumy spłacone z dóbr i lokowane w Banku Polskim).

	Ruble		Ruble
1 D. Obręczne	150,0	29. D. Kryski i Drochów	210,0
2. „ Wysokie	1500,0	30. „ Żuromin i Biezuń.	9525,0
3. „ Krasieniec	150,0	31. „ Lewin	150,0
4. „ Woysławice	10500,0	32. „ Mała Wieś	150,0
5. „ Radzików	6105,0	33. „ Uścieniec i Rudka	3300,0
6. „ Falenty	4500,0	34. „ Stawin	150,0
7. „ Górniewice	1380,0	35. „ Konia (lub Kanie)	150,0
8. „ Kożuszki (Gostyń.)	300,0	36. „ Podlodów	30,0
9. „ Bąbia	900,0	37. „ Siedlco	450,0
10. „ Falków	330,0	38. „ Woźniczyn	150,0
11. „ Pieszkowice	2520,0	39. „ Duha	75,0
12. „ Szandyniszki	2010,0	40. „ Czartowce	300,0
13. „ Ławsk	750,0	41. „ Raysków i Rypinek	3975,0
14. „ Szczucin	9750,0	42. „ Krobów	8100,0
15. „ Wiskobole	4290,0	43. „ Góra Siewierska	600,0
16. „ Stara Hańcza	5400,0	44. „ Jakać	5400,0
17. „ Strachówek	900,0	45. „ Szandyniszki	690,0
18. „ Kuflewo	25200,0	46. „ Kromolów	2250,0
19. „ Koniecpol	6000,0	47. „ Wisznice	6000,0
20. „ Zaliszew vel Kamień.	3750,0	48. „ Łask	8100,0
21. „ Działoszyn	7500,0	49. „ Popielużyn	8370,0
22. „ Oleśnica	3750,0	50. „ Młoki	150,0
23. „ Brzozowo vel Solniki	2100,0	51. „ Z domu w Płocku	90,0
24. „ Lipon	300,0	52. „ Zajezerze (Aug.)	375,0
25. „ Kodeń	51825,0	53. „ Palikije	435,0
26. „ Nidzino i Węgrzynowo	1350,0	54. „ Tuczempy	30,0
27. „ Chociszewo	150,0	55. „ Siemienin i Dembiny	750,0
28. „ Nadolki	75,0	56. „ Jastków	2175,0

	Ruble		Ruble
57. D. Borów	75,0	67. D. Faisławice	1230,0
58. „ Urdomin (Aug.).	5188,46½	68. „ Borzechów	6000,0
59. „ Dołęgi-Turza Łąka.	900,0	69. „ Poniemoń	1980,0
60. „ Arciszewo	75,0	70. „ Woysławice.	3300,0
61. „ Kadłubowo	150,0	71. „ Obrowice	240,0
62. „ Woysławice.	900,0	72. „ Horyszów	150,0
63. „ Sokołów.	15000,0	73. „ Grudek	900,0
64. „ Horyszew	450,0	74. „ Piotrkowice.	600,0
65. „ Turkrwice	300,0	75. Z masy po ks. Janie Grudy	30,0
66. „ Wola Gałęzowska	750,0	Razem.	253843,46½

Sumy kategorii IV i V ze względu na swe przeznaczenie mogą podlegać rewindykacji.

Przytoczyłem powyżej obszerny wykaz różnych sum, wypożyczonych w r. 1831 przez Rząd Narodowy, a następnie przepisanych na rzecz skarbu w r. 1866 na mocy Ukazów o duchowieństwie katolickiem. Jak widzieliśmy, liczne pozycye z natury swej nie podpadają pod moc Ukazów powyższych, a stąd przepisanie ich na rzecz skarbu było nieprawne. Lecz wykaz nasz może stanowić jedynie materiał surowy. Niewątpliwie pewne pozycye zostały już odzyskane przez odpowiednie instytucye.

Według danych ze źródeł urzędowych, jak to wyżej zaznaczyłem, odsetki od niektórych kapitałów są wypłacane przez Skarb. Lecz kto i na jaki cel je odbiera? W wielu bowiem miejscowościach, gdzie np. odsetki są wypłacane przez Skarb na rzecz szpitala, niema tam obecnie ani szpitala, ani żadnej analogicznej instytucji (dom schronienia, przytułek). Któż więc może korzystać z tych dochodów? Sprawa ta niewątpliwie wymaga zbadania na miejscu. Chcąc ułatwić poszukiwania, przytoczyłem w wielu miejscach nazwę dóbr, na których były lokowane sumy Instytutowe. Odpowiednie poszukiwanie w księgach hipotecznych może dać ważną w tym względzie wskazówkę.

W wielu znów pozycjach cel jest ogólnikowo wyrażony — „kościół,“ lecz przy bliższem rozpatrzeniu, sumy te mogą, ze względu na swe pochodzenie i przeznaczenie, podlegać rewindykacji.

Dokładne zbadanie charakteru poszczególnych sum może być jednak dokonane na miejscu, drogą obznajmienia się z historią

zapisu oraz stanem hipoteki. Możemy więc tylko wyrazić ogólny wniosek: *w każdej miejscowości, która jest wymieniona w powyższych wykazach, należy zbadać pochodzenie sumy zapisanej, brzmienie i warunki zapisu. Jeżeli w warunkach tych wymieniony jest jako cel: szpital, szkoła, bractwo, budowa albo reparacya kościoła lub wreszcie inny cel, niepodlegający mocy Ukazów r. 1864 i 1865, w takim razie sumy odnośne mogą być prawnie rewindykowane.* Zadanie takie nieraz może wymagać wielkiego nakładu pracy i wielu starań. Lecz wobec olbrzymich potrzeb naszego społeczeństwa w zakresie szkolnictwa, szpitali i t. d. zdobycie każdego grosza na te cele jest obowiązkiem społecznym.

DR. WACŁAW MĘCZKOWSKI.

Od redakcyi „PRACY.“

Prosimy czytelników o nadsyłanie nam wszelkich materiałów, informacji i notatek dotyczących spraw administracyjnych, ekonomicznych i społecznych. Na nadesłane nam pytania z zakresu spraw powyższych, postaramy się udzielać stosownych odpowiedzi lub informacji.

Redaktor odpowiedzialny i wydawca ADAM hr. KRASIŃSKI.

„BIBLIOTEKA WARSZAWSKA“

PISMO MIESIĘCZNE.

poświęcone nauce, literaturze, sztukom i sprawom społecznym,

rozpoczyna z rokiem 1908-gm

sześćdziesiąty ósmy rok swojej działalności naukowo-literackiej

i wychodzi

w zeszytach najmniej dwunasto-arkuszowych.

PROGRAM „BIBLIOTEKI WARSZAWSKIEJ“

zawiera następujące działy:

- I. **Filozofia.** Rozbiór systemów i kierunków badań filozoficznych
- II. **Historja.** Dzieje powszechne i własne.
- III. **Kwestye społeczne, prawne i ekonomiczne.**
- IV. **Studia z nauk przyrodniczych.**
- V. **Studia pedagogiczne i lingwistyczne.**
- VI. **Literatura.** Utwory oryginalne wierszem i prozą.
- VII. **Studia literackie.**
- VIII. **Krytyka** utworów piśmiennictwa polskiego i zagranicznego.—
Przegląd literatury belletrystycznej i rozbiory dzieł naukowych.
- IX. **Studia artystyczne,** oceny dzieł sztuki.
- X. **Kronika zagraniczna** o ruchu umysłowym, artystycznym, społecznym i ekonomicznym.
- XI. **Kronika miesięczna.**
- XII. **Wiadomości naukowe i bibliograficzne.**

WARUNKI PRENUMERATY.

W guberniach całego Państwa, oraz we wszystkich krajach, należących do związku pocztowego:

Rocznie rb. 10 kop. —
Półrocznie „ 5 „ —

W Warszawie zaś:

Rocznie rb. 9 kop. —
Półrocznie „ 4 „ 50
Kwartalnie „ 2 „ 25

Cena pojedynczego zeszytu rb. 1.

Prenumeratorów zamiejscowych upraszamy o przesyłanie prenumeraty wprost do **Administracji „Biblioteki Warszawskiej,“ ulica Krakowskie Przedmieście Nr. 5,** gdyż to zapewnia najlepiej akuratańską ekspedycję pisma.

Prenumeratę przyjmują wszystkie księgarnie w Państwie.

Opłata za ogłoszenia w „BIBLIOTECE WARSZAWSKIEJ“ wynosi:

Za ogłoszenie, zapożyczające jedną stronicę formatu „BIBLIOTEKI WARSZAWSKIEJ“ rubli 5. Za ogłoszenie zapożyczające pół stronicę, rubli 3, i za ogłoszenie zapożyczające 1/4 formatu, rubli 2.

KOMITET ZARZĄDZAJĄCY

Kasą pomocy dla osób pracujących na polu naukowym,
imienia J. Mianowskiego,

podaje do wiadomości, że z zapisu *Jakóba Natansona*, przyznane zostaną w r. 1909 dwie nagrody pieniężne.

Jedna nagroda przyznana będzie za najlepszą pracę z dziedziny nauk ścisłych (matematyka, nauki przyrodnicze włącznie z biologicznymi), ogłoszoną drukiem w języku polskim w latach: 1905, 1906, 1907 i 1908; druga za taką pracę w dziedzinie nauk społecznych, filozoficznych, prawnych lub tym podobnych. Zgodnie z Ustawą Kasy Pomocy i stosownie do zastrzeżeń, uczynionych przez zapisodawcę, powyższe nagrody udzielone być mogą jedynie poddanym rosyjskim, mieszkańcom Królestwa Polskiego, w Królestwie urodzonym.

Komitet, zarządzający Kasą własnym staraniem usiłował zebrać, dla poddania ocenie, prace, ogłoszone drukiem w wymienionym okresie; dla uniknienia jednak możliwych przeoczeń, prosi o składanie prac, o których mowa, w biurze Komitetu lub na ręce jednego z Członków Komitetu.

Prezes Komitetu: *Konrad Dobrski.*

Członek Komitetu Sekretarz: *Feliks Kucharzewski.*